

عنوان

رویکرد نظام جزایی ایران در خصوص افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی

استاد راهنما

دکتر مهدی یوسفی مراغه

نگارنده

مهدی خسروانی

بیان مساله

- حق دسترسی به اطلاعات و اسناد نظامی مانند سایر حقوق و آزادی های فردی با محدودیت امنیت ملی همراه است. به همین منظور بیشتر دولت ها سیستم طبقه بندی اطلاعات را پذیرفته اند، تا به این وسیله میان نیاز دولت به حفظ محرمانگی و حق مردم به دریافت اطلاعات دولتی، تعادل ایجاد شود. بنابراین، در صورت افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی این رفتار برای امنیت ملی زیانبار بوده و به دلیل آثار و پیامدهای خطرناک آن، جرم علیه امنیت محسوب می گردد.
- این جرم از جرایم مطلق و غیرعمدی است که در اثر بی مبالاتی و عدم رعایت نظامات دولتی واقع می شود که طی آن مأمور نظامی توسط دشمنان تخلیه شده و اطلاعات طبقه بندی شده نظام را در اختیار تخلیه کننده قرار می دهد.
- این جرم دارای سه رکن قانونی (آیین نامه حفاظت اسناد و مدارک طبقه بندی شده مصوب ۱۳۷۵ ستاد کل نیروهای مسلح، قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، ماده ۲۶ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲، ماده ۵۰۵ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ و ماده ۳ قانون جرائم رایانه ای مصوب ۱۳۸۸)، رکن مادی (ارتکاب توسط افراد نظامی آموزش دیده از جمله کارکنان ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش، سپاه، وزارت دفاع و پشتیبانی، نیروی انتظامی، نظام وظیفه، محصلین نظامی، کارکنان موقت نظامی) و معنوی (سوء نیت عام و خاص)
- اطلاعات طبقه بندی شده نظامی به اعتبار مقدار مراقبتی که باید در حفظ آنها بشود به چهار طبقه تقسیم می شوند که عبارتند از: (۱) محرمانه (۲) خیلی محرمانه (۳) سری و (۴) کاملاً سری.
- مرتکب جرم افشای اطلاعات دارای طبقه بندی نظامی، در صورتی قابل مجازات است که افزون بر رکن روانی، در زمان ارتکاب رفتار مجرمانه، نسبت به واجد طبقه بندی بودن اطلاعات و عدم صلاحیت مخاطب یا مخاطبین آگاهی داشته باشد تا جرم مربوط محقق گردد؛
- افشای اطلاعات علاوه بر اینکه برای دشمنان صورت می گیرد، در صورتی که برای بیگانگان نیز صورت گیرد، جرم تلقی می گردد و مشمول پنج تا پانزده سال حبس (ماده ۳ قانون جرائم رایانه ای)

- مجازات افشای اطلاعات طبقه بندی شده توسط نظامی :
 - افشای عمدی اطلاعات به کلی سری حبس ۳ تا ۱۵ سال،
 - افشای عمدی اطلاعات سری حبس ۲ تا ۱۰ سال
 - افشای عمدی اطلاعات خیلی محرمانه ۳ ماه تا ۱ سال حبس
 - افشای اطلاعات محرمانه فاقد وصف کیفری و تنها تنبیه انضباطی .
- اگر افراد نظامی، اطلاعات طبقه بندی شده را با انگیزه براندازی نظام و همکاری با دشمن برای او افشا کنند، به مجازات محارب محکوم خواهند شد
- در صورتی که افشای اطلاعات برای دشمن، با انگیزه براندازی نظام و همکاری با دشمن نباشد، به مجازات حبس از ۳ تا ۱۵ سال محکوم می گردد. (ماده ۲۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح)
- از آنجاکه جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده امروز در بین سازمان ها و مراکز دولتی خصوصا مراکز حساس امنیتی و نظامی و به وفور رخ می دهد؛ لذا دستاوردهای این تحقیق می تواند در نهادها و مراکز نظامی و انتظامی و قضایی جامعه اطلاعاتی و همچنین سایر نهادها که با انواع اطلاعات و داده های حساس و طبقه بندی شده سروکار دارند مورد استفاده قرار گیرد.

❖ اهمیت و ضرورت تحقیق

اسناد و مدارک نظامی محصول اندیشه، فعالیت ها و تجربیات گرانبهایی است که در تعالی اهداف سازمان های نظامی نقش مهمی دارند و یکی از ابزارهای مهم مدیریت در تهیه برنامه ها و تصمیم گیری ها محسوب میشوند. برخی از اسناد حاوی اطلاعاتی است که افشای آنها ضربات جبران ناپذیری به منافع ملی، کشور یا ارکان وزارتخانه با سازمان های نظامی وارد میکند. به این دلیل نگهداری و بهره برداری بهینه از اسناد و مدارک مستلزم استقرار یک نظام صحیح و اصولی در امر حفاظت از اسناد و اجرای دقیق آن از سوی کارکنان

می باشد. لذا، بررسی جرم انگاری افشا نمودن آنها از سوی فرد نظامی به منظور برپایی امنیت ملی نظام از اهمیت بسزایی برخوردار است.

❖ اهداف تحقیق

- شفاف نمودن اهمیت اطلاعات طبقه بندی شده برای نظامیان بالاخص نظامیان تازه وارد به سازمان های نظامی
- آگاهی بخشیدن به نظامیان از مجازات های مقرر در قوانین به منظور عدم ارتکاب جرایم افشای اطلاعات طبقه بندی شده مانند جاسوسی و خیانت
- بالا بردن امنیت ملی در برابر نقشه های شوم دشمنان نظام

❖ پیشینه تحقیق

با توجه به اینکه تاکنون تحقیقی با این موضوع به صورت خاص انجام نگرفته است، ولیکن برخی از تحقیقاتی که تاکنون انجام گرفته اند به صورت غیرمستقیم به موضوع اشاره دارند که در ذیل بدانها اشاره می گردد:

- کتاب « جاسوسی و ضد جاسوسی » نوشته ایمان صفرآبادی (۱۳۸۸)
- کتاب « افشای اطلاعات طبقه بندی شده در حقوق کیفری ایران » نوشته مصطفی یوسفوند و جواد بزرگی (۱۳۹۳)
- مقاله « فناوری های امنیت اطلاعات : با یک دیدگاه طبقه بندی » نوشته مریم اسدی (۱۳۸۴)
- مقاله « جرم بی مبالاتی در حفظ اطلاعات طبقه بندی شده » نوشته محمدجعفر حبیب زاده و قاسم کرامت (۱۳۸۹)

- مقاله « جرم بی مبالاتی در حفظ اطلاعات طبقه بندی شده از نظر حقوق داخلی و حقوق تطبیقی (چین) » نوشته امل باوی و همکاران (۱۳۹۴)
- مقاله « تحلیل و نقد مقررات قانونی مرتبط با جرم افشای عمدی اطلاعات طبقه بندی شده » نوشته قاسم کرامت (۱۳۹۴)
- مقاله « نقش حفاظت اطلاعات یگان های نظامی در پیشگیری از جرایم سایبری در محیط نظامی » نوشته بهراد تنهایی و فهیمه بهینه (۱۳۹۵)
- مقاله « افشای اطلاعات طبقه بندی شده و حق دسترسی به اطلاعات » نوشته حمیدرضا دهقانی فیروزآبادی و عبدالرسول دهقانی فیروزآبادی (۱۳۹۵)
- مقاله « تبیین جرم سیاسی و جاسوسی در حقوق کیفری ایران » نوشته فرنوش توبی و محمود اشرافی (۱۳۹۶)
- مقاله « بررسی حقوقی تخلیه تلفنی مأموران دولتی در قوانین موضوعه » نوشته مرتضی نوروزی علم (۱۳۹۷)
- مقاله « راه های پیشگیری از ارتکاب جرم در سازمان قضایی نیروهای مسلح » نوشته سینا نجفی (۱۳۹۸). مقاله « جرم انگاری بی احتیاطی و بی مبالاتی در افشای اطلاعات نظامی » نوشته رضا درویشی و محمدحسن مسلمی (۱۳۹۹).

❖ سؤال های تحقیق

- ✓ رویکرد نظام جزایی ایران در خصوص افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی چگونه است؟
- ✓ اطلاعات طبقه بندی شده نظامی چیست؟
- ✓ جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی چه نوع جرمی است؟
- ✓ ارکان جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی چیست؟

- ✓ مرتکبین جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی چه کسانی هستند؟
- ✓ در قوانین کیفری چه مجازاتی برای مرتکبین جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی در نظر گرفته شده است؟

❖ فرضیه های تحقیق

- ✓ به نظر می رسد، رویکرد نظام جزایی ایران در خصوص افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی چندان جامع و کامل نباشد.
- ✓ اطلاعات طبقه بندی شده نظامی اطلاعات نظامی حساسی باشد که، بر پایه قانون یا مقررات داخلی نظام، دسترسی به آن برای گروه خاصی منع شده باشد.
- ✓ جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی جرمی مطلق باشد.
- ✓ ارکان جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی شامل رکن قانونی، مادی و معنوی گردد.
- ✓ قوانین موضوعه جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی آیین نامه حفاظت اسناد و مدارک طبقه بندی شده مصوب ۱۳۷۵ ستاد کل نیروهای مسلح، قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲، قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ و قانون جرائم رایانه ای مصوب ۱۳۸۸ باشد.

❖ روش تحقیق

نوع تحقیق کتابخانه ای و روش تحقیق توصیفی - تحلیلی محتوی می باشد که ابزار گردآوری مطالب فیش برداری می باشد.

❖ سازماندهی تحقیق

- فصل اول : کلیات تحقیق
- فصل دوم: مبانی مفهومی و سابقه تقنینی

- فصل سوم: معیار و ملاک تفکیک اطلاعات طبقه بندی شده از عادی و محاکم صالح به رسیدگی
- فصل چهارم: ضمانت اجراهای جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی
- فصل پنجم: نتایج

❖ مفاهیم

- **افشا:** در لغت به معنای پراکنده ساختن و فاش کردن و در اصطلاح عرضه کردن مفاد اسناد یا اطلاعات طبقه بندی شده به طور شفاهی، کتبی و یا هر طریقی که حفاظت و امنیت از آن سلب شود.
- **اطلاعات:** هر نوع داده که در اسناد مندرج باشد یا به صورت نرم افزاری ذخیره گردیده و یا با هر وسیله دیگری ضبط شده باشد اطلاعات گفته می شود.
- **اطلاعات طبقه بندی شده:** به اطلاعاتی گفته می شود که بنا به دلایل امنیتی و به منظور پیشگیری از ورود صدمه و آسیب به امنیت ملی، بر حسب مقررات نیازمند حفاظت در برابر افشای غیرمجاز است و افراد خاصی حق دسترسی به آن اطلاعات را دارند.
- **جرم:** هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده است جرم محسوب می شود.
- **جرم نظامی:** جرایمی است که اعضای نیروهای مسلح در ارتباط با وظایف و مسئولیت های نظامی و انتظامی و به سبب خدمت در سازمان یا واحد نظامی مربوطه که طبق قانون و مقررات به عهده آنان است مرتکب می شوند.
- **جرم افشای اطلاعات:** فرآیندی است که طی آن مأمور نظامی آموزش دیده و مسؤول امور حفاظتی و اطلاعاتی طبقه بندی شده، در اثر بی مبالاتی و عدم رعایت اصول حفاظتی توسط دشمنان تخلیه ی اطلاعاتی شود.
- **تخلف انضباطی نظامی:** بر اساس ماده ۴۸ آیین نامه انضباطی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران هر یک از پرسنل نیروهای مسلح بایستی همواره با هوشیاری و رعایت اصول و مقررات حفاظتی در حفظ اسراری که در اختیار اوست کوشا باشد و حتی در شرایط بحرانی با نهایت فداکاری از افشای آن

جلوگیری نماید و در برخورد با موارد مشکوک از قبیل (براندازی ، جاسوسی ، خرابکاری ، موارد ایجاد نارضایتی) مراتب را بلافاصله به مقام مافوق مسئول گزارش نماید . لذا در صورت عدم حفاظت و افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی فداکاری نکند، مرتکب تخلف گردیده است .

❖ **سابقه تقنینی (قوانین اشاره کننده به جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی):**

- قانون مجازات عمومی مصوب ۱۳۰۴
- قانون محاکمات نظامی مصوب ۱۳۰۷
- قانون دادرسی و کیفر ارتش مصوب ۱۳۱۸
- قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳
- قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲
- قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵
- قانون جرائم رایانه ای مصوب ۱۳۸۸

❖ **معیارهای تفکیک اطلاعات طبقه بندی شده از عادی**

- ارتکاب جرم توسط مأمور نظامی دولت : ملاک صلاحیت، داشتن سمت نظامی در زمان ارتکاب جرم است، نه در زمان رسیدگی.
- **علیه امنیت ملی بودن جرم :** جرایم علیه امنیت اعمال مجرمانه ای هستند که به منظور بر هم زدن امنیت و استقلال و تمامیت فرضی کشور و یا ضدیت با نظام اسلامی و براندازی آن صورت می پذیرد
- مطلق بودن جرم: جرم صرف افشا محقق می گردد و ایراد خسارت و ضرر اصلا در این جرم موضوعیت ندارد.
- **مشمول جاسوسی بودن جرم:** این جرم از جرایم غیرعمدی است که طی آن مأمور نظامی توسط دشمنان تخلیه شده و اطلاعات طبقه بندی شده نظام را در اختیار تخلیه کننده قرار می دهد و با افشای اطلاعات طبقه بندی شده به امنیت داخلی و خارجی مملکت آسیب وارد می کند.

- ❖ تفکیک اطلاعات طبقه بندی شده از عادی بر اساس آیین نامه ها و شیوه نامه های ذیل است:
- آیین نامه طرز نگاهداری اسناد سری و محرمانه دولتی و طبقه بندی و نحوه مشخص نمودن نوع اسناد و اطلاعات مصوب ۱۳۵۴/۱۰/۰۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی.
- آیین نامه اجرایی موضوع مصوبه دویست و هفتاد و سومین جلسه شورای عالی امنیت ملی مورخ ۱۳۷۸/۶/۳۱.
- دستورالعمل تقلیل و تغییر طبقه بندی اسناد، ابلاغی حراست کل کشور به شماره ۷۹۱۹۱۱/۵/م/۱۶ مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۳
- شیوه نامه تشخیص و تفکیک اسرار دولتی از اطلاعات عمومی مصوب ۱۳۹۹/۰۱/۳۰.

❖ ملاک های تفکیک اطلاعات طبقه بندی شده از عادی:

- ❖ مقید بودن به مهر محرمانه یا سری
- ❖ محل و میزان حفاظت
- ❖ روش و نحوه ثبت و توزیع
- ❖ نحوه ارسال و حمل
- ❖ بایگانی و نگهداری (محل و میزان حفاظت)

❖ اصول مدنظر در تعیین طبقه بندی اطلاعات:

- همان اندازه که تعیین طبقه بندی پایین تر برای یک سند زیان آور است، تعیین طبقه بندی بالاتر از حد لزوم نیز موجب صرف بیهوده منابع و مزاحمت های اداری خواهد شد.
- در تعیین طبقه بندی یک سند به موازات توجه به جنبه های امنیتی آن باید سیاست و خط مشی کلی دولت را نیز در نظر گرفت.
- قبل از تعیین طبقه بندی حتی المقدور باید اطمینان حاصل نمود که دشمن یا افراد غیرمجاز قبلاً از موضوع مورد نظر آگاهی نداشته باشند.
- باید اطمینان حاصل نمود که مقتضیات عملیاتی و انجام امور اداری مانع از اجرای مقررات تأمینی درباره آن اطلاع نیست و برای این منظور باید توجه نمود چه افرادی باید از آن اطلاع و آگاهی حاصل نمایند و توجه داشت که هر قدر توزیع یک سند زیادتر شود از میزان حفاظت آن کاسته می‌گردد .

❖ **محاكم رسیدگی کننده**

- بر اساس قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی رسیدگی به جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی در صلاحیت دادگاه عمومی است، مگر اینکه عمل مرتکب متضمن نوعی جاسوسی به نفع اجانب باشد .
- افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی از دیدگاه قضایی جرم (محاكم قضایی) و از دیدگاه اداری تخلف (محاكم اداری) محسوب می گردد.

❖ **محاكم قضایی:**

- **دادگاه نظامی:** دادگاهی خاص است که برای اعمال قانون نیروهای مسلح و بر اساس قوانین نظامی عمل می کند و اگر فردی در این دادگاهها محکوم شود، مجازات می گردد.

➤ **دادگاه انقلاب:** با توجه به اینکه جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی از مصادیق جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی است و مجازات آن نیز مجازات محاربه در نظر گرفته شده است، در این خصوص در دادگاه انقلاب رسیدگی می شود.

➤ مجازات های مقرر برای جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی شامل اعدام (مجازات محارب) و حبس می گردند.

❖ **محاكم اداري:** مراجعی با صلاحیت ترافیعی هستند که به موجب قوانین خاص در خارج از سازمان رسمی قضایی و محاکم دادگستری و عموماً به عنوان واحدهای نسبتاً مستقل اما مرتبط با ادارات و سازمانهای دولتی یا مؤسسات عمومی غیردولتی تشکیل شده اند.

➤ **هیأت های (کمیسیون) انتظامی (بدوی و تجدیدنظر)**

➤ **دیوان عدالت اداری**

❖ هیأت های (کمیسیون) انتظامی شامل دو هیأت می باشد:

➤ **هیأت بدوی**

• هیأت بدوی ستادکل به تخلفات انضباطی کارکنان دفاتر عقیدتی سیاسی و عمومی حفاظت اطلاعات فرماندهی کل قوا و حفاظت اطلاعات ستادکل، برابر این قانون و دستورالعمل اجرائی آن رسیدگی می کند.

• یکی از صلاحیت های هیئت بدوی انضباطی نیروهای مسلح « رسیدگی به تخلفات انضباطی کارکنان شاغل در نیروهای مسلح است که برای آنان تنبیه شامل: محرومیت از ترفیع، تنزیل درجه یا رتبه، معافیت یا اخراج از خدمت پیشنهاد می شود.»

• آراء هیأت بدوی جز در مورد اخراج و معافیت از خدمت، قطعی و این آراء از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراء است.

➤ **هیأت تجدیدنظر**

- از جمله صلاحیت های هیئت های تجدیدنظر رسیدگی به تقاضای تجدیدنظرخواهی از آرای غیر قطعی هیئت های بدوی؛ رسیدگی به آرای هیئت تجدیدنظر، نقض شده از سوی دیوان عدالت اداری، رسیدگی به تخلفات اعضای هیئت های بدوی انضباطی و رسیدگی به موارد استتکاف از رأی صادره توسط هیئت است.
- با توجه به مواد ۱۰ و ۲۹ قانون تشکیل هیئت های انضباطی و مواد ۳۹ و ۵۱ دستورالعمل اجرایی قانون و اصل قطعیت آرای هیئت های انضباطی و احصای آرای قابل اعتراض، صرفاً آرای «معافیت و اخراج از خدمت» در هیئت های تجدیدنظر قابل اعتراض می باشند و سایر آرای هیئت های بدوی و تجدیدنظر، چه در مقام رسیدگی بدوی و چه در مقام تجدیدنظر، قطعی هستند.

❖ ضمانت اجرای کیفری

- **اعدام (مجازات محارب)** (بند الف) و (ه) ماده ۲۴ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح ۱۳۸۲)
- **حبس** (ماده ۲۴ و ۲۶ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح ۱۳۸۲)

❖ ضمانت اجرای اداری نظامیان افشا کننده اطلاعات طبقه بندی شده

- **تنبيه انضباطی** (ماده ۲۷ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح ۱۳۸۲)
- **اخراج از خدمت** (ماده ۱۲ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح ۱۳۸۲)

❖ اخراج از خدمت نظامی متخلف به سه صورت امکانپذیر است:

- اخراج از طریق محکومیت به حبس
- اخراج از خدمت به موجب محکومیت به مجازات جرم افشای اطلاعات
- اخراج از خدمت به موجب تخلف انضباطی

❖ با توجه به اینکه جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی از مصادیق جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور است، اعمال مجازاتهای جایگزین حبس و نهادهای ارفاقی در آن راه ندارد و قانونگذار در این نوع جرم این نهادها را ممنوع دانسته باشد. اما تشدید مجازات در برخی موارد از منظر قانونی حاکم می باشد.

❖ دیوان عدالت اداری

- دیوان عدالت اداری وظیفه خطیر رسیدگی به شکایات و تظلمات مردم مورد تصمیمات و اعمال سازمان های اداری و دولتی را به عهده دارد.
- دیوان عدالت اداری مرجع رسیدگی به شکایت نظامیان متخلفی که رأی آنها از هیئت های بدوی و یا تجدیدنظر صادر گردیده است، می باشد.

❖ نتیجه گیری

- جرم افشای اطلاعات طبقه بندی شده نظامی به علت بی مبالاتی در حفظ اطلاعات طبقه بندی شده و افشای آن از جمله جرایم علیه امنیت است که در اثر بی مبالاتی و عدم رعایت نظامات دولتی واقع می شود و به عبارت دیگر این جرم از جرایم غیر عمدی است که طی آن مأمور دولتی اطلاعات را برای دشمنان افشا نموده و اطلاعات طبقه بندی شده نظام را در اختیار آنها قرار می دهد.
- در تهیه و تدوین مقررات قانونی مربوط به جرم بی مبالاتی در حفظ اطلاعات طبقه بندی شده دقت و توجه لازم صورت نگرفته و ایرادات و ابهاماتی اساسی متوجه مواد موصوف می باشد، به گونه ای موجب اختلاف نظر و تفاوت برداشت شدید و زیاد و ارائه تحلیل های بسیار متنوع از متن قانون گردیده است؛ عدم ارائه ی تعریف مشخص از جرم، عدم تعیین نوع، میزان و کیفیت آموزش لازم، عدم تفکیک بین طبقات مختلف اسناد، جرم ندانستن تخلیه ی کارمندان آموزش دیده ی فاقد مسؤولیت حفاظتی و

اطلاعاتی طبقه‌بندی شده و عدم شمول مقررات نسبت به سایر شیوه‌های احتمالی ارتکاب، از جمله‌ی آنها می‌باشد.

➤ قوانین و مقررات موجود، پاسخگوی حمایت شامل و کامل اطلاعات طبقه‌بندی شده نیستند. مصادیق رفتارهایی که جرم‌انگاری شده‌اند، جامعیت لازم را ندارند. قانون‌گذار به مقوله جرائم بازدارنده و مانع، در این زمینه توجه کافی و مانع و بازدارنده‌ای « جرم »، مطلوبی نکرده و به همین دلیل در نظام حقوقی ایران، آن‌طور که باید و شاید در ارتباط با افشای اطلاعات پیش‌بینی نشده است. افزون‌برای آنها، مقررات قانونی موجود از حیث نحوه تعیین مجازات برای افشای اطلاعات با طبقه‌بندی‌های مختلف از هماهنگی لازم برخوردار نیست و در برخی موارد، مجازات‌های تعیین شده دارای قدرت بازدارندگی لازم نمی‌باشند.

❖ پیشنهادات

- به منظور حفظ اطلاعات طبقه‌بندی شده، نظامیان تازه وارد به سازمان‌های نظامی آموزش‌های لازم را دیده و برای آن‌ها جرایم مزبور و مجازات‌های آن به‌طور شفاف ارائه گردد.
- نیروهای مسلح و نظامی در راستای حفاظت از اطلاعات طبقه‌بندی‌شده و به منظور عدم دسترسی دشمنان نظام به آنها تدابیر لازم را ببینند و امنیت ملی را بدین نحو در برابر نقشه‌های شوم دشمنان اسلام ارتقا دهند.
- با توجه به محدودیت منابع در راستای موضوع، محققان و پژوهشگران در این راستا به مطالعه پرداخته و پژوهش‌هایی را ارائه دهند؛ چرا که این موضوع با امنیت ملی کشور در ارتباط است.